

ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนวิถิพุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2560

พระมหาสามารถ ฐานิสฺสโร

อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อีเมล: pm.samart1@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2560 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ และเพื่อทราบปัญหาและข้อเสนอแนะของกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ นักเรียนจำนวน 246 คน จากโรงเรียนวิถิพุทธทั้งหมด 8 แห่ง โดยจำแนกข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นเรียน การอาศัยอยู่และอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

การวิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนวิถิพุทธจำนวน 246 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ One way Anova โดยตั้งนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเด็กนักเรียนเพศหญิง มีอายุตั้งแต่ 10-12 ปี เรียนชั้นประถมศึกษา อาศัยอยู่กับบิดามารดาและผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอน, พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน, เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

**Satisfaction of students towards the teaching and learning activities of the
monk teaches who taught morality in the Buddhist schools,
Taveewatana District, Bangkok, Academic year 2560**

Phramaha Samart Thanissaro

Regular teacher Faculty of Education Mahamakut Buddhist University

Email: pm.samart1@hotmail.com

ABSTRACT

The purposes of this research was to study a satisfaction of students towards the teaching and learning activities of the monk teaches who taught morality in the Buddhist schools, Taveewatana District, Bangkok, Academic year 2560 to study the personal factors affecting to satisfaction towards the teaching and learning activities of monk teaches who taught morality in the Buddhist schools and to know the problems and suggestions towards the teaching and learning activities of the monk teaches in the Buddhist schools, dividing the general data of the respondents into sex, age, classes, residence and occupation of their parents or guardians.

The findings indicated that :

The population used in the research was 246 students of the Buddhist schools. The tools used in this research were the questionnaires in the 5 levels of the scale which the researches had crested. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation and One way Anova by setting the statistical significance at 0.05.

The research results were found that 1) the most respondents were female students, aged 10-12 years, studying in the primary classes, residing with their parents and their parent's or guardian's occupation was employment. 2) The students had a satisfaction wholly at the high level in the teachers and learning activities of the monk teachers who taught morality in the Buddhist school in the Taveewatana district, Bangkok. When each part was considered, it was found that every part had high satisfaction. 2) The students had an indifferent satisfaction to the teaching and learning activities of the monk teachers in the Buddhist schools in Taveewatana district, Bangkok.

Keywords:Satisfaction to the teaching and learning activities, Monk teachers teaching morality in schools, Taveewatana district Bangkok

บทนำ

สถานการณ์บ้านเมืองของประเทศไทยในปัจจุบันนี้ ดูน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นวิกฤตทางเศรษฐกิจ ปัญหาความเสื่อมถอยในด้านคุณธรรม จริยธรรมของคน ทั้งในระดับนักการเมือง ข้าราชการ หรือคนในแวดวงอาชีพอื่น ๆ ภาพที่เห็นชัดเจนและปรากฏเป็นข่าวอยู่ทุกวันนี้คือ การทุจริตคอร์รัปชัน การก่ออาชญากรรม การเสพและการค้ายาเสพติด ซึ่งแพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชนและคนไทยทุกระดับชั้น ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา รวมถึงการแต่งกายล่อแหลม ที่เป็นมูลเหตุก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเพศของนักศึกษาหญิง การขายบริการทางเพศของนักศึกษา การที่นักศึกษาอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยา การทะเลาะวิวาทของนักศึกษาทั้งภายในสถาบันเดียวกันและต่างสถาบัน เหล่านี้เป็นต้น ล้วนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากปัจจัยหลายสาเหตุ โดยเฉพาะปัญหาทางด้านศีลธรรมและจริยธรรมของบุคคล ที่ขาดการปลูกฝังด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างยั่งยืน ให้เด็กและเยาวชนไทย ซึ่งการสั่งสอนอบรมคุณธรรมจริยธรรม อาจจะมีอยู่บ้าง แต่เป็นแบบฉาบฉวย ซึ่งไม่เกิดผลที่ถาวร ในขณะที่สังคมไทยต้องการเห็นภาพการพัฒนาเยาวชนไทยไปสู่การเป็นบุคลากรของชาติที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสติ ปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข

การที่จะพัฒนาบุคคลให้มีความเจริญก้าวหน้ามั่นคงได้นั้น ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญหลายประการ สิ่งสำคัญที่สุดคือ ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญ ในการพัฒนาโดยตรงและเป็นรากฐานสำคัญที่สุดประการหนึ่ง ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นั่นก็คือ “การศึกษา” เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาตนเองโดยให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ตลอดจนรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสิ้นเปลืองน้อยที่สุด ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น และยิ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 หมวดที่ 1 มาตรา 6 บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับมาตรา 23, 24 และ 26 ซึ่งกล่าวถึง การจัดการศึกษาว่า ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบวัดผลประเมินผล ควบคู่ไป ในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมในแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2553)

นโยบายปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นขยายโอกาสทางการศึกษา ให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียน อย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจและปัญญา นอกเหนือจากการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในคุณค่า

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี และวิถีประชาธิปไตย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552) ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ ได้แก่ 1.รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์สุจริต 3. มีวินัย 4. ใฝ่เรียนรู้ 5.อยู่อย่างพอเพียง 6. มุ่งมั่นในการทำงาน 7. รักความเป็นไทย 8. มีจิตสาธารณะ โดยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดนั้น หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับสังคม อารมณ์ ความรู้สึกที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมตามที่สังคมต้องการประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ซึ่งในการพัฒนา ให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน ครูประจำชั้น ผู้ปกครองและชุมชนต้องร่วมมือกัน ปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเกิดจากการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการ/กิจกรรมอื่น ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น ทั้งนี้สถานศึกษาสามารถใช้แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างหลากหลาย โดยเลือกและปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมของบริบทสถานศึกษา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. 2552) การศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาบุคคลให้เป็นคนดีมีศีลธรรม โดยอาศัยเนื้อหาสาระแห่งวิชาที่ถูกจัดไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน โดยเฉพาะวิชาพระพุทธศาสนา ที่มีพระสอนศีลธรรมช่วยสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังศีลธรรมและจริยธรรมให้แก่เด็ก ๆ และเยาวชนทั่วไป โดยเฉพาะในปัจจุบันโรงเรียนวิถิพุทธมีพระสอนศีลธรรมช่วยสอนในโรงเรียนต่าง ๆ ซึ่งเป็นโรงเรียนรูปแบบหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา ที่กระทรวงศึกษาธิการได้พยายามพัฒนาให้เป็นนวัตกรรมแห่งการพัฒนาเด็กและเยาวชน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2546 มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการจาก ทั่วประเทศ จำนวนกว่า 11,000 โรงเรียน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ข้อดีของโครงการนี้ คือการนำกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมแก่เยาวชนด้วยกิจกรรมตามหลักสูตรโรงเรียนวิถิพุทธ มีรูปแบบกิจกรรม ที่หลากหลาย (นิวัตร นาคะเวช. 2547) อันมีจุดประสงค์สำหรับเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับจุดเน้นการพัฒนาของประเทศ การตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าวของรัฐบาล ทำให้หน่วยงานทางพระพุทธศาสนาตอบรับด้วยการส่งเสริมกิจกรรมตามหลักสูตรโรงเรียนวิถิพุทธอย่างเต็มที่ โดยเน้นกระบวนการให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 หมวด 1 มาตรา 6 ที่ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ดังนั้น การศึกษาที่จะพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีมีศีลธรรมได้นั้น บทบาทและหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของสถาบันศาสนา คือ การมีส่วนร่วมในการส่งพระสอนศีลธรรมเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ ช่วยสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนต่าง ๆ ที่ได้รับอาราธนาให้ช่วยในการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา

ซึ่งได้เริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการตั้งแต่ปีการศึกษา 2546 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน นับได้ว่าพระสอนศีลธรรมเหล่านี้มีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาเป็นอย่างมาก

จากสภาพปัญหาสังคมในยุคปัจจุบัน ที่ปรากฏอยู่ในสื่อแขนงต่างๆ ล้วนเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงความเสื่อมโทรมทางจริยธรรมของประชาชนในประเทศ ที่นับวันจะรุนแรงมากยิ่งขึ้น การออกกฎหมาย ที่เฝือขาดรุนแรงลงโทษผู้กระทำความผิด ย่อมเป็นเพียงการแก้ไขที่ปลายเหตุ ไม่สามารถช่วยให้ปัญหาบรรเทาเบาบางลงได้ และไม่ได้ช่วยพัฒนาประเทศชาติให้เกิดสันติสุขที่ยั่งยืน แสดงให้เห็นว่าการแก้ปัญหาที่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้ดำเนินการอยู่นั้น ไม่ใช่ทางออก ที่จะนำสังคมไทยให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนวิถิพุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2560
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2560
3. เพื่อทราบปัญหาและข้อเสนอแนะของกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนวิถิพุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2560

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนวิถิพุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2560 จำนวน 700 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่เรียนกับพระสอนศีลธรรมโดยการแบ่งสัดส่วนของจำนวนนักเรียนในโรงเรียนวิถิพุทธแต่ละโรงเรียน ใช้สูตร Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง (สุวรรีย์ ศิริโกคาภิรมย์. 2553) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 246 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามอันเป็นปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

1) เพศ 2) อายุ 3) ชั้นเรียน 4) การอยู่อาศัย 5) อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่ความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนวิถิพุทธ ต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรม ดังนี้

- 1) ด้านกิจกรรมเสริมเนื้อหาตามหลักสูตร
- 2) ด้านกิจกรรมประจำวันหรือประจำสัปดาห์
- 3) ด้านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์
- 4) ด้านกิจกรรมพิเศษอื่นๆ

3. ด้านเนื้อหา

3.1 ศึกษาเนื้อหา แนวคิด และรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมทางพระพุทธศาสนา สำหรับเยาวชนจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติภูมิ

3.2 เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยการสำรวจสภาพทั่วไป กิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมและนักเรียนโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. ด้านระยะเวลา

โครงการวิจัยนี้ กำหนดระยะเวลาระหว่างเดือนสิงหาคม 2560 ถึงเดือนมีนาคม 2561

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ โดยมีประเด็นกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมโรงเรียนวิถิพุทธ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยพิจารณาจากกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งแบ่งส่วนประมาณค่าออกเป็น 5 ระดับ มีจำนวน 1 ชุด สำหรับสอบถามนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ส่วนที่ 2 แบบสำรวจจำนวนและความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับประเด็นหลัก 4 ประเด็น ได้แก่

- 1) กิจกรรมเสริมเนื้อหาตามหลักสูตร
- 2) กิจกรรมประจำวัน/ประจำสัปดาห์
- 3) กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์

4) กิจกรรมพิเศษอื่นๆ

และมีคำถามปลายเปิดเพื่อตรวจสอบรายการกิจกรรมที่ปฏิบัติได้ผลดี กิจกรรมที่ได้ผลน้อย กิจกรรมที่ได้รับความสนใจหรือไม่ได้รับความสนใจจากนักเรียน รวมทั้งข้อเสนอแนะกิจกรรมอื่น ๆ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าน่าสนใจเพิ่มเติม

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิดให้ตอบได้อย่างอิสระในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนวิถีพุทธ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือสำหรับการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากเอกสารทางวิชาการและเอกสารที่มีผู้รวบรวมและเก็บไว้เป็นหลักฐานที่เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนวิถีพุทธ

2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือสำหรับสำรวจตามแบบวิธีของลิเคิร์ต (Likert Type) จากเอกสารและตำราที่เกี่ยวกับหลักและวิธีการสร้างแบบสอบถาม

2. การตรวจสอบหาความเชื่อมั่น (reliability)

ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ขอคำแนะนำจากที่ปรึกษางานวิจัย ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างเพื่อพิจารณาปรับปรุงให้สอดคล้องและเหมาะสมกับขอบเขตและเนื้อหาที่กำหนดไว้

2.2 การตรวจสอบความสอดคล้องและเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมข้อบ่งชี้ที่กำหนดไว้แล้วเสนอที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อตรวจสอบแก้ไข นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจพิจารณาจากที่ปรึกษางานวิจัยแล้ว ไปทดลองใช้ กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากโรงเรียนวิถีพุทธที่มีพระสอนศีลธรรมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แล้วนำข้อมูลมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวางแผนและปฏิบัติ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ติดต่อโรงเรียนที่จะเข้าทำการเก็บข้อมูล นัดหมายวัน เวลา ในการเก็บข้อมูลทั้งแบบสอบถามและการสัมภาษณ์

3.3 เข้าทำการเก็บข้อมูลตามวันเวลาที่นัดหมาย และตรวจแบบสอบถามความถูกต้องและครบถ้วนตามที่กำหนดหรือไม่ กรณีข้อมูลยังไม่สมบูรณ์ครบถ้วนจะขอเก็บเพิ่มเติม แล้วบันทึกข้อมูลเพื่อมาจัดเก็บให้เป็นข้อมูลที่สมบูรณ์

4. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 246 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จึงได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ นำมาแยกหมวดหมู่

4.2 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ใช้สถิติบรรยายและใช้สถิติอนุมาน ได้แก่ χ^2 -Test (ไคสแควร์เทสต์) เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร หรือมากกว่า โดยตั้งนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ 0.05

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้านโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.5 ศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ อายุ ชั้นเรียน การอาศัย อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง โดยใช้สถิติ t-test ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และใช้สถิติ One-Way Anova เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วย SCheffe's Method

4.6 ความคิดเห็นอื่น ๆ ที่เป็นคำถามปลายเปิดที่ได้จากแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้จาก แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง นำมาจัดหมวดหมู่และทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

5. นิยามศัพท์เฉพาะ (Variable Definition)

ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ในโรงเรียนวิถิพุทธของนักเรียนโรงเรียนวิถิพุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนวิถิพุทธ

พระสอนศีลธรรม หมายถึง พระภิกษุที่ได้รับการอาราธนาให้ไปช่วยสอนศีลธรรม (วิชา พระพุทธศาสนา) ในโรงเรียนวิถิพุทธ

ศีลธรรม หมายถึง ความประพฤติที่ดีที่ชอบ หรือธรรมในระดับศีล หรือกรอบปฏิบัติที่ดีเกี่ยว

กับความรู้สึกที่รับผิดชอบ บริสุทธิ์ เกี่ยวกับจิตใจ หรือหลักความประพฤติที่ดีสำหรับบุคคลพึงปฏิบัติ

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมเป็นโรงเรียนในรูปแบบวิถิปุทธ

โรงเรียนวิถิปุทธ หมายถึง โรงเรียนที่เข้าร่วมในโครงการการจัดการเรียนการสอนแบบวิถิปุทธ ซึ่งเป็นโครงการของรัฐบาล

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้รูปแบบการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและถูกต้องในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในหลักสูตรโรงเรียนวิถิปุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
2. ผลของการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบปัญหา อุปสรรคและกระบวนการแก้ปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรโรงเรียนวิถิปุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
3. ข้อมูลนี้จะเป็นประโยชน์ต่อโครงการพระสอนศีลธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและโครงการพระสอนศีลธรรมมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย รวมถึงโรงเรียนวิถิปุทธ

สรุปและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนวิถิปุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร 4 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมเสริมเนื้อหาตามหลักสูตร ด้านกิจกรรมประจำวันหรือประจำสัปดาห์ ด้านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ และด้านกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ และเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิปุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ อายุ ชั้นเรียน การอาศัยและอาชีพของผู้ปกครอง ที่มีปัจจัยสนับสนุนต่างกันมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิปุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

จากการศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิปุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้าน คือ ด้านกิจกรรมเสริมเนื้อหาตามหลักสูตร ด้านกิจกรรมประจำวันหรือประจำสัปดาห์ ด้านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ และด้านกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

- 1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนวิถิปุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ เป็นนักเรียนหญิง ร้อยละ 74.4 มีอายุตั้งแต่ 10-12 ปี ร้อยละ 43.9 เรียนชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 45.1 อาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 72.0 และมีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 52.0

1.2 กลุ่มตัวอย่างนักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

1.3 กลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้านไม่แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4 กลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.5 กลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีชั้นเรียนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.6 กลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีที่อาศัยต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.7 กลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อภิปรายผล

2.1 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้ศึกษาวิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัย เป็นรายด้าน ดังนี้

1) ด้านกิจกรรมเสริมเนื้อหาตามหลักสูตร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก เพราะนักเรียนมีความภูมิใจที่ได้เรียนหนังสือกับพระสอนศีลธรรมที่มีความรู้ในเรื่องที่สอนได้เป็นอย่างดี และรู้สึกสบายใจที่จะได้ศึกษาระยะโดยตรงกับพระสอนศีลธรรม ดังที่ พระมหาภักพล คุณงกโร (บทคัดย่อ : 2553) ได้ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการอบรมจริยธรรมแก่เยาวชนใน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งที่เป็นพระภิกษุ ผู้ปกครอง และกลุ่มเยาวชน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์ในด้านการอบรมทางจริยธรรม คือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการเผยแพร่ธรรม ด้านการให้การศึกษา ด้านการให้ความรู้ด้านการปกครองและด้านสาธารณูปโภคและระบบนิเวศ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระพันธ์ นามชวัต (บทคัดย่อ : 2550) การศึกษากระบวนการพัฒนาโครงการโรงเรียนวิถิพุทธในโรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจต่อการ

ดำเนินงานและการพัฒนาโครงการโรงเรียนวิถีพุทธในโรงเรียนมัธยมประชาชนิเวณศน์ ของผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย โดยสรุปภาพรวม พบว่า ผู้บริหาร/ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาโครงการโรงเรียนวิถีพุทธอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนนักเรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาโครงการโรงเรียนวิถีพุทธอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความ พึงพอใจต่อการดำเนินงานและการพัฒนาโครงการโรงเรียนวิถีพุทธในโรงเรียนมัธยมประชาชนิเวณศน์ ในด้านมีปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลกระทบ (Outcome/Impact) พบว่า ผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่ายมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านผลผลิต (Output) พบว่า ผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่ายมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นถึงผลการพัฒนาโครงการโรงเรียน วิถีพุทธในโรงเรียนมัธยมประชาชนิเวณศน์ ในทุกขั้นตอนมีกระบวนการปฏิบัติที่ชัดเจน ก่อให้เกิดคุณภาพและความพึงพอใจเป็นอย่างดีและยังเป็นแหล่งเรียนรู้กระบวนการพัฒนาโครงการวิถีพุทธในโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณิรัตน์ เมียส (บทคัดย่อ : 2554) การบริหารโรงเรียนวิถีพุทธโรงเรียนชินรสุวิทยาลัย เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารและครูในการบริหารโรงเรียน วิถีพุทธโรงเรียนชินรสุวิทยาลัย เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.95 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย อันดับ คือ ด้านการบริหาร ด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร และด้านวัสดุอุปกรณ์การเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธโรงเรียนชินรสุวิทยาลัย เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู พบว่า 1. ผู้บริหารและครูที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธโรงเรียนชินรสุวิทยาลัย เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ 2. ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีความคิดต่อการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนชินรสุวิทยาลัย เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลปรากฏว่าไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

2) ด้านกิจกรรมประจำวันหรือประจำสัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความ พึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะนักเรียนมีความภูมิใจในหนึ่งวันหรือหนึ่งสัปดาห์ที่ได้ทำกิจกรรมที่ดี ๆ ให้กับตัวเองและคนอื่น ๆ ในโรงเรียน และยังได้ฝึกฝนตนเองให้มีระเบียบวินัยในชีวิตของนักเรียนเองได้ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ พระมหาทองดี ปณฺณาวชิโร (บทคัดย่อ : 2550) ได้ศึกษา ความพึงพอใจการสอนของพระภิกษุช่วยสอนวิชาพระพุทธศาสนาตาม พรรคสนะของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจการสอนของพระภิกษุช่วยสอนวิชาพระพุทธศาสนา ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยอันดับแรก 2 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะของพระภิกษุช่วยสอนและด้านเนื้อหาวิชาพระพุทธศาสนา รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพการเรียนการสอน ด้านวิธีการสอนและด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ตามลำดับ กู๊ด (Good. 1973:13) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง คุณภาพ สภาพหรือระดับความพึงพอใจซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจและทัศนคติของบุคคลที่มีต่อคุณภาพและสภาพของสิ่งนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูโสภณ

ธรรมวิจารณ์ (ทรงพล อัสสุภาโร) (บทคัดย่อ : 2555) ความพึงพอใจของนักเรียนในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนปาโมกข์วิทยาภูมิ จังหวัดอ่างทอง (การจัดการเชิงพุทธ) ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนปาโมกข์วิทยาภูมิ จังหวัดอ่างทอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเนื้อหาสาระของวิชาพระพุทธศาสนา ด้านเทคนิควิธีการใช้สื่อการสอน และด้านบุคลิกภาพของพระสอนศีลธรรม อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนปาโมกข์วิทยาภูมิ จังหวัดอ่างทอง จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนปาโมกข์วิทยาภูมิ จังหวัดอ่างทอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีอายุและระดับชั้นแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนปาโมกข์วิทยาภูมิ จังหวัดอ่างทอง ไม่แตกต่างกัน 3. ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนปาโมกข์วิทยาภูมิ จังหวัดอ่างทอง 1) ด้านเนื้อหาสาระของวิชาพระพุทธศาสนา ปัญหา ได้แก่ บรรยายภาคในการสอนไม่ดีและเนื้อหาสาระของพระพุทธศาสนาไม่มีความชัดเจน ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรจัดเตรียมสถานที่ให้เหมาะสมต่อการเรียนและเพิ่มเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับวิชามากขึ้นด้วย 2) ด้านเทคนิควิธีการใช้สื่อการสอนของพระสอนศีลธรรม ปัญหา ได้แก่ จอภาพเล็กไป สื่อเก่ามาก อุปกรณ์การสอนเก่า ไม่มีกิจกรรมให้ทำเลย ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรเปลี่ยนจอภาพให้ใหญ่ขึ้น ควรหาสื่อและอุปกรณ์การสอนใหม่ ๆ และจัดกลุ่มให้ทำกิจกรรมมากขึ้น 3) ด้านบุคลิกภาพของพระสอนศีลธรรม ปัญหา ได้แก่ พระสอนศีลธรรมบรรยายคำพูดตรงเกินไป ไม่ค่อยระมัดระวังคำพูด ข้อเสนอแนะ ได้แก่ พระสอนศีลธรรมควรบรรยายธรรม ให้สุภาพเรียบร้อยและเหมาะสมกับเด็ก มีความสำรวมกาย วาจา ใจมากขึ้น และควรสอนให้มีความสุขสนุกสนานมากขึ้น

3) ด้านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่านักเรียนจะได้ร่วมทำบุญในกิจกรรมที่พระสอนศีลธรรมฯ จัดให้ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมเยี่ยมชมผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นตามสถานที่ต่าง ๆ กิจกรรมไถ่เยาวชน ที่เป็นการฝึกนักเรียนนำเที่ยวสถานที่สำคัญในพื้นที่ โดยเฉพาะโบราณสถานต่าง ๆ หรือกิจกรรมการรณรงค์ดำหัวผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์ และการทำบุญในวันขึ้นปีใหม่ สอดคล้องกับเฮิร์ซเบิร์ก (Frederick Herzberg) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่จะให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการทำงาน พบว่า ผู้ทำงานจะทำงานให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของความพึงพอใจซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ทำงานมีความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น ผลผลิตของงานสูงขึ้น สอดคล้องกับ พระลือชัย อ่อนสี (บทคัดย่อ : 2550) ความพึงพอใจของบุคลากรที่มีต่อการบริหารจัดการโรงเรียนวิถิพุทธในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1. บุคลากรมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโรงเรียนวิถิพุทธด้านวิชาการ ด้านกิจการนักเรียน ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านธุรการ-การเงิน และด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. บุคลากรมีความ

คิดเห็นต่อปัจจัยแวดล้อมของโรงเรียนวิถีพุทธด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านทรัพยากรสนับสนุน และด้านการจัดการของโรงเรียน มากทุกด้าน 3. บุคลากรที่มีอายุ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. บุคลากรที่มีอายุ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยแวดล้อมด้านงบประมาณแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อปัจจัยแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของบุคลากรที่มีต่อการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ เสถียร เลยะกุล (บทคัดย่อ : 2550) ศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อผลการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ปทุมธานี เขต 1 พบว่า ความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อผลการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ปทุมธานี เขต 1 มีความพึงพอใจโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านและแต่ละตัวชี้วัดย่อย พบว่า ความ พึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่มีต่อผลการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทุกตัวชี้วัด ส่วนความต้องการและข้อเสนอแนะบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีความต้องการและข้อเสนอแนะ โดยสรุปได้ 5 ด้าน คือ ด้านบริหารจัดการ ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อ – อุปกรณ์ ด้านงบประมาณ และด้านการวัดและประเมินผล ส่วนผลการดำเนินงานเป็นรายการกิจกรรมของแต่ละโรงเรียน พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมตามแนววิถีพุทธทุกโรงเรียนและ ผลการดำเนินงานได้ส่งผลดีต่อนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และวัด ซึ่งก่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์ต่อกันกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

4) ด้านกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะนักเรียนมีความภูมิใจที่จะได้ฝึกฝนตนเองในการทำกิจกรรมต้นไม้พูดได้ กิจกรรมในการไปทัศนศึกษาตามศาสนสถาน หรือโบราณสถานต่าง ๆ ตามที่พระสอนศีลธรรมฯ จัดให้ไป ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนจะได้รับความรู้แล้ว ยังได้รับความสนุกสนานในการศึกษาอีกด้วย ดังที่ พระมหาขวัญชัย พรหมวิโส (บุตรพรหม) (บทคัดย่อ : 2554) ความพึงพอใจของพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ผลการวิจัยพบว่า 1) พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร มีความ พึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้านและอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้านโดยเรียงลำดับตาม ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านลักษณะหน้าที่การงาน รองลงมา ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์กับผู้บริหาร และบุคลากรผู้ร่วมงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยรวม ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05 โดยพระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีความพึงพอใจมากกว่า พระสอนศีลธรรมที่มีอายุ 31-50 ปี พระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่างกัน มีความ พึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับผู้บริหารและบุคลากรผู้ร่วมงาน และด้านลักษณะหน้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีความพึงพอใจมากกว่า พระสอนศีลธรรมที่

มีอายุ 31-50 ปี ส่วนด้านความพึงพอใจและการยอมรับในการปฏิบัติงานและด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ส่วนพระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3) พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ได้ให้ ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ลำดับตามค่าความถี่จากมากไปหาน้อยสามลำดับ ได้แก่ ควรจัดให้มีการพิจารณาความพอใจในหน้าที่การทำงานสำหรับพระ ควรจัดให้มีการพิจารณาผลงานในการสอนด้านศีลธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อพิจารณาให้รางวัล งานด้านการสอนศีลธรรมในโรงเรียนถือว่าเป็นงานที่มีความเหมาะสมแล้วสำหรับพระ แต่ควรจัดให้มีหลักสูตรการสอนศีลธรรมในโรงเรียนโดยเฉพาะของพระ เพราะพระแต่ละรูปจัดการสอนไม่เหมือนกัน ตามลำดับและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ อินแปลง (บทคัดย่อ : 2550) การศึกษาสภาพการดำเนินงานโรงเรียนวิถิพุทธของโรงเรียนบ้านดักน้อย ตามหลักของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนวิถิพุทธ ได้มีการเตรียมการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ มีการเตรียมบุคลากร ทั้งครูนักเรียน ผู้ปกครอง อาคารสถานที่ มีการเตรียมกิจกรรม มีการดูแลสนับสนุนอย่างใกล้ชิด มีการพัฒนาปรับปรุง ประเมินผล และเผยแพร่ 1) ด้านการจัดวิถิพุทธสู่การเรียนรู้มีการบูรณาการหลักธรรม สอดแทรกทุกกลุ่มสาระเน้นกระบวนการไตรสิกขา ผ่านกระบวนการ กินอยู่ ดู ฟัง เป็น ครูผู้สอนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างสอนให้รู้อยู่ให้เห็น พัฒนาผู้เรียนให้สมดุลทุกด้าน นำไปปฏิบัติใจชีวิตประจำวัน 3) ด้านกิจกรรมเสนอแนะและพัฒนา เน้นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมที่หลากหลาย กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมประจำวัน กิจกรรมประจำสัปดาห์ กิจกรรมประจำเดือนกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรและคุณลักษณะบุคลากร ให้เข้ารับการอบรมศึกษาดูงานปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทำให้อยู่ให้เห็น เป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน 5) ด้านการเกี่ยวสัมพันธ์โรงเรียนวิถิพุทธและชุมชน ได้ร่วมมือกับวัดและชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาโรงเรียน เปิดโอกาสให้ชุมชนมาใช้บริการในโรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

2.2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ ชั้นเรียน การอาศัย และอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ เสนอว่า กิจกรรมที่ควรสนับสนุนคือกิจกรรมให้นักเรียนบันทึกความดีประจำวันและกิจกรรมทำบุญทุกวันพระหรือตักบาตรทุกสิ้นเดือน รวมทั้งกิจกรรมบรรยายธรรมหรือกล่าวสุนทรพจน์เชิงบรรยายธรรมให้กับนักเรียนบ่อย ๆ

บทสรุป

จากผลการวิจัยเรื่องนี้ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานที่ยุติธรรม เช่น ทัศนศึกษาตามศาสนสถานและโบราณสถาน เข้าเยี่ยมชมศึกษาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและทดลองปฏิบัติ ผู้มีส่วนร่วมจึงควรส่งเสริมเป็นเชิงนโยบายของผู้บริหารในด้านการส่งเสริมการศึกษาจากสถานที่ยุติธรรม โดยจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิถีมุขี เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย และได้ปลูกฝังศีลธรรมและจริยธรรมให้กับเยาวชนอย่างจริงจัง ส่วนกิจกรรมการปฏิบัติที่ได้ผลมากที่สุด คือกิจกรรมสวดมนต์หมู่ทำนองสรภัญญะและการเข้าค่ายพุทธบุตร จึงควรส่งเสริมให้มีมากขึ้น เพราะเป็นการปลูกฝังให้เยาวชนได้ฝึกฝนตนเอง ด้านข้อเสนอแนะนักเรียนเสนอให้บันทึกความดีประจำวันของตนหรือการทำบุญใส่บาตรทุกวันพระหรือทุกสิ้นเดือน หรือมีกิจกรรมให้นักเรียนช่วยพัฒนาวัดที่อยู่ใกล้โรงเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้รู้ถึงคุณค่าของวัดและความสำคัญของพระสงฆ์หรือของวัด และเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักทำบุญด้วยการเสียสละเวลาในการพัฒนาวัดอีกด้วย จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการจัดสภาพการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ครูผู้สอนจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรด้านการจัดการศึกษา ควรให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการ สนับสนุน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพและครูผู้สอนเกิดแรงจูงใจ มีแรงบันดาลใจในการพัฒนางานสอนและพัฒนาตนเองในด้านการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ก็จะช่วยให้การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ประสบความสำเร็จและเป็นพลังขับเคลื่อนคุณภาพของคนไปสู่การแข่งขันระดับสากลได้อย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

จิระพันธ์ นามสวัสดิ์. (2550). การศึกษากระบวนการพัฒนาโครงการโรงเรียนวิถีมุขีในโรงเรียนมัธยมประชาชนิเวณศน์.

นิวัตร นาคะเวช. (2547). *คำกล่าวรายงานในการประชุมเชิงปฏิบัติการของเจ้าคณะพระสังฆาธิการและผู้รับผิดชอบโรงเรียนวิถีมุขี. ในหนังสือโรงเรียนวิถีมุขี, พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.*

“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2553” (2553, 22 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 127 ตอนที่ 45 ก หน้า 1-3.

พระมหากำพล คุณงกโร. (2553). *บทบาทของพระสงฆ์ในการอบรมจริยธรรมแก่เยาวชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี*. พุทธศาสตร์บัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

- พระครูโสภณธรรมวิจารณ์ (ทรงพล อัสสุภาโร). (2555). ความพึงพอใจของนักเรียนในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนปทุมธานี จังหวัดอ่างทอง (การจัดการเชิงพุทธ). พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารจัดการคณะสงฆ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาทองดี ปญฺญาวชิโร (กันทวงศ์). (2550) ความพึงพอใจการสอนของครูพระช่วยสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามพระคัมภีร์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเทพศิลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- พระมหาขวัญชัย พรหมวิโส (บุตรพรหม). (2554). ความพึงพอใจของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร.
- พระสือชัย อ่อนสี. (2550). ความพึงพอใจของบุคลากรที่มีต่อการบริหารจัดการโรงเรียนวิถิพุทธ ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- มนิรัตน์ เมียส. (2554). การบริหารโรงเรียนวิถิพุทธโรงเรียนชินโรสวิทยาลัย เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เสถียร เลยะกุล. (2550). ศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อผลการดำเนินงานโรงเรียนวิถิพุทธสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ปทุมธานี เขต 1. ปทุมธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1. ถ่ายเอกสาร.
- สุรชาติ อินแปลง. (2550). การศึกษาสภาพการดำเนินงานโรงเรียนวิถิพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านตัวน้อย. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวริย์ ศิริโกภาภิรมย์. (2553). วิทยากรวิจัย. ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- Cronbach, L.J. (1971). *Essentials of psycholological Testing Fourth Edition*. New York. Haper & Row.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education*. New York: Mc Graw-Hill.
- Herzberg, Frederick, Bernarol and Synderman, Barbara Bloch.1959. *The Motivation to Work*. New York : John Wiley and Sons, Inc.
- Likert, R & Likert, J. (1976). *New Ways of Management Conflict*. New York : McGraw- Hill Book Company.